

KUPAX0000MNR

KRAJSKÝ ÚŘAD
Pardubického kraje
odbor životního prostředí a zemědělství

Váš dopis ze dne: 17. 1. 2018
Vaše značka: Ing. Michal Mikyska
Spisová značka: SpKrÚ 4449/2018/OŽPZ
Č. j.: 26774/2018/OŽPZ/Si
Vyřizuje: Ing. T. Sigl
Telefon: 466 026 474
E-mail: tomas.sigl@pardubickykraj.cz
Vyhотовeno: v Pardubicích dne 6. 4. 2018

dle rozdělovníku

R O Z H O D N U T Í

Krajský úřad Pardubického kraje jako věcně a místně příslušný orgán ochrany přírody (dále též „krajský úřad“) dle § 77a odst. 5 písm. h) zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále též „zákon o ochraně přírody“), a dle § 29 odst. 1 a § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění, rozhodl tak, že výjimku dle § 56 odst. 1 zákona o ochraně přírody ze základních podmínek ochrany zvláště chráněných druhů živočichů, konkrétně o povolení výjimky ze zákazů rušit, chytat a přemísťovat jedince druhů jelec jesen (*Leuciscus idus*), mník jednovousý (*Lota lota*), střevle potoční (*Phoxinus phoxinus*) a vranka obecná (*Cottus gobio*), a dále ze zákazů poškozovat stanoviště (biotopy) těchto druhů, a to z důvodu zamýšlené realizace akce s názvem „Divoká Orlice, Klášterec nad Orlicí, oprava opevnění, ř. km. 96,650 – 96,850, podniku Povodí Labe, s. p., IČ 70890005, se sídlem Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové,

POVOLUJE.

Záměr je možné realizovat pouze v rozsahu vyplývajícím z předložené projektové dokumentace (stupeň DSJ) k dané stavbě (zpracoval Ing. Michal Mikyska, z. č. 2017-19, 12/2017). Pro činnosti případně prováděné nad rámec uvedené dokumentace není výjimka povolena.

Pro zajištění minimalizace negativních dopadů a pro zajištění podmínek přežití populací výše uvedených druhů stanovuje orgán ochrany přírody v souladu s ustanovením § 56 odst. 3 zákona o ochraně přírody tyto podmínky a provedení následujících opatření:

1. Bezprostředně před realizací záměru musí být prostřednictvím ČRS MO Klášterec nad Orlicí proveden odlov ryb z řešeného úseku toku Divoké Orlice (ř. km 96,650 – 96,850), a dále z navazujících úseků toku o délce nejméně 100 metrů (před i pod řešenou částí toku). O provedení odlovu musí být učiněn zápis do stavebního deníku či do jiného obdobného dokumentu.
2. Budou-li stavební práce v korytu toku přerušeny na více než 2 týdny, bude nezbytné opakovat provedení záchranného odlovu ryb, a to opět v rozsahu uvedeném v podmínce č. 1.
3. Odlovení jedinci musí být umístěni do rybochovného zařízení (např. sádka) a okamžitě po realizaci záměru musí být vypuštěni zpět do místa svého odlovu.
4. Všechny kameny a jiné části stávajícího opevnění, které se nachází v korytě toku (sloužící nyní jako úkryty ryb), musí zůstat v korytě toku i po realizaci záměru, tj. není je možné z koryta odstraňovat a například používat znovu na opevnění břehů.
5. V rámci realizace záměru není možné provádět těžbu jemnozrnného sedimentu.

- 6. Terénní úpravy v korytě (tj. ohrázování břehu, vyhloubení a opětovné zahrnutí kanálu) musí být provedeny mimo období tření daných druhů ryb, tj. tyto práce lze provést pouze v období od začátku měsíce června do konce měsíce listopadu.**

Výjimka povolená tímto rozhodnutím se vztahuje rovněž na dodavatele prací, kteří musí být před realizací záměru držitelem výjimky prokazatelným způsobem poučeni (například zápisem do stavebního deníku) o všech podmínkách tohoto rozhodnutí.

Výjimka povolená tímto rozhodnutím je platná ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí do doby kolaudace stavby, nejpozději však do 31. 12. 2022.

Druh vranka obecná je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství, konkrétně dle Směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Účastníkem řízení dle § 27 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění (dále též „správní řád“), je: podnik Povodí Labe, s. p., IČ 70890005, se sídlem Víta Nejedlého 951, 500 03 Hradec Králové, zastoupený na základě plné moci ze dne 15. 1. 2018 Ing. Michalem Mikyskou, IČ 73989509, Slezská 725, 561 64 Jablonné nad Orlicí.

ODŮVODNĚNÍ:

Dne 19. 1. 2018 obdržel krajský úřad žádost podniku Povodí Labe, s. p., o povolení výjimky ze základních ochranných podmínek výše uvedených zvláště chráněných druhů. Jedná se o druhy, které byly dle Přílohy č. III vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, zařazeny do jedné z kategorií zvláště chráněných druhů. Výčet záměrem dotčených druhů byl stanoven na základě údajů publikovaných v Nálezové databázi ochrany přírody.

Předmětem záměru mají být udržovací práce na stávajícím břehovém opevnění. Stávající konstrukce břehového opevnění má být opravena do původních parametrů. Vypadlé kameny v ploše svahové dlažby mají být doplněny odpovídajícím rigolovým kamenem 200 – 500 kg. Na patky svahu a navazující kamennou rovinu má být použit lomový kámen 500 kg. Oprava trvale zatopených částí toku a založení kamenných patek mají být provedeny v ohrázkovaném prostoru, ze kterého má být odčerpávána voda. Při pravém břehu je plánováno prohloubení koryta pro bezpečné převedení průtoků přes řešený úsek v době zahrázkování části koryta pro potřeby stavby. V rámci akce nemají být káceny žádné stromy. Stromy nacházející se v blízkosti stavby budou chráněny bedněním. Opravené břehové opevnění má sloužit k zajištění bezškodného převádění vod a ke stabilizaci svahu. Navržené práce mají prodloužit životnost stavby nacházející se v zastavěném území obce, která slouží zejména k ochraně přilehlých nemovitostí.

Před zahájením prací a v jejich průběhu je plánováno provádět prostřednictvím odborně způsobilé osoby (ČRS MO Klášterec nad Orlicí) odlov ryb a jejich transfer mimo území dotčené záměrem. V řešené dnové rovině, ve spárách mezi kameny, mají vzniknout nové úkryty pro vodní živočichy, v čemž žadatel spatřuje další pozitivum daného záměru.

Krajský úřad opatřením č. j. 5218/2018/OŽPZ/Si ze dne 22. 1. 2018 oznámil zahájení řízení účastníkům tohoto řízení a zároveň tímto opatřením informoval spolky o možnosti oznámit účast v daném řízení. Žádný ze spolků neoznámil v řízení svoji účast. Krajský úřad dále dopisem ze dne č. j. 5219/2018/OŽPZ/Si ze dne 22. 1. 2018 požádal Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR (dále též „AOPK“) o odborné stanovisko k zamýšlenému záměru. Toto odborné stanovisko (ČR č. j. 00427/VC/2018-2 ze dne 8. 3. 2018) obdržel krajský úřad dne 9. 3. 2018. Krajský úřad následně opatřením č. j. 23033/2018/OŽPZ/Si ze dne 19. 3. 2018 seznámil s obsahem stanoviska AOPK účastníky řízení, dále je informoval o možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí a zároveň je seznámil s návrhem podmínek, které hodlal stanovit v rozhodnutí ve věci. Účastníci řízení nenavrhli během řízení žádné nové

důkazy, nevyjádřili se k projednávané věci, k návrhu podmínek rozhodnutí ani neučinili žádné jiné návrhy, a proto krajský úřad přistoupil následně k vydání rozhodnutí. Krajský úřad na základě provedeného řízení a dostupných podkladů rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Podkladem rozhodnutí byly žádost ze dne 17. 1. 2018 včetně přiložené projektové dokumentace a zejména odborné stanovisko k předmětnému záměru Agentury ochrany přírody a krajiny ČR č. j. 00427/VC/2018-2 ze dne 8. 3. 2018.

Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop. Dle ustanovení § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů.

Výjimku ze základních podmínek ochrany lze dle ustanovení § 56 zákona o ochraně přírody udělit mimo jiné v případě, kdy jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody a u zvláště chráněných druhů, které jsou navíc předmětem ochrany podle práva Evropského společenství, jen pokud je dán některý z důvodů uvedených v § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, neexistuje-li jiné uspokojivé řešení a pokud povolovaná činnost neovlivní dosažení či udržení příznivého stavu z hlediska ochrany.

Druh vranka obecná je předmětem ochrany dle práva Evropského společenství (viz výrok rozhodnutí).

Zájem ochrany přírody krajský úřad shledává v ochraně předmětných druhů, jež byly dle vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, v platném znění, zařazeny mezi zvláště chráněné druhy. Krajský úřad dále shledává zájem ochrany přírody v ochraně stanovišť (biotopů) těchto druhů. Dle ustanovení § 16 odst. 1 vyhlášky č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ochraně přírody, je základem ochrany zvláště chráněných druhů komplexní ochrana jejich stanovišť. Ochrana přírody je dle ustanovení § 58 odst. 1 zákona o ochraně přírody veřejným zájmem a každý je povinen při užívání přírody a krajiny strpět omezení vyplývající z tohoto zákona. V následující části odůvodnění rozhodnutí krajský úřad uvádí základní informace o způsobu života, ekologických nárocích předmětných druhů a jejich ohrožení, které byly vodítkem pro stanovení podmínek, ale i důležitým aspektem při rozhodování o tom, zda výjimku povolit či nikoliv.

Vranka obecná obývá horské a podhorské potoky v úsecích s členitým šterkovým nebo šterkopiskovým dnem, kde se po většinu času ukrývá pod kameny. Její přítomnost vykazuje vysokou kvalitu toku, jde o tzv. bioindikační druh. Pohybuje se jen krátkými poskoky, neboť je vzhledem k absenci plynového měchýře špatným plavcem. Živí se benthickými živočichy. Vranka je velmi citlivá na znečištění toků a dostatek kyslíku ve vodě a je také ohrožena především ničením obývaného biotopu. Toky horních částí povodí s vhodným kamenitým substrátem byly totiž často nevhodně upravovány (v rámci meliorací či protipovodňových opatření). Ohrožovat predacím tlakem ji mohou také lososovité ryby, především pstruh obecný (*Salmo trutta*), vysazované v nadměrných počtech. Ochrana vranky obecné je v přímé souvislosti s kontrolou čistoty vod a se zamezením necitlivých technických zásahů do koryt toků a jejich substrátu. Z rybářského pohledu je na většině území možné ponechat stávající hospodaření s přihlédnutím k velikosti a početnosti nasazovaných lososovitých ryb.

Mník jednovousý je jediným druhem čeledi mníkovitých, který se přizpůsobil životu ve sladké vodě. Jeho rozšíření ve světě zahrnuje prakticky celý mírný pás severní polokoule od Evropy přes Sibiř až do Kanady. Velmi zajímavá je mníkova chladnomilnost. Nejvyšší aktivitu vykazuje při teplotě vody kolem 5°C, což je u nás v chladnější části roku. Za vyšších teplot vody v letním období může upadat do jakési letargie, kdy omezuje svou aktivitu i příjem potravy. Probírá se pak hlavně při zakalení a ochlazení vody po deštích, kdy se pohybuje vodou někdy i za denního světla a shání potravu. Jinak se ale jedná o rybu s noční aktivitou. Nejaktivnější bývá v zimních měsících, kdy se i rozmnožuje, a proto mnohem lépe než u nás prospívá tento druh například v chladných vodách Skandinávie či Ruska. Mník obývá především čisté tekoucí vody lipanového a parmového pásma a kromě nich i některé údolní nádrže s čistou chladnou vodou.

Střevle potoční se vyskytuje na velké části našeho území v čistých vodách od pstruhových potoků, kde je nejhojnější, až po velké čisté řeky. Může obývat i stojaté vody. Její hojný výskyt je vždy známkou dosti vysokého stupně čistoty vody. Většinu roku se střevle zdržují v hejnech obývajících tišiny a tůňky stranou od hlavního proudu. V nebezpečí se snaží ukrýt pod břehem nebo mezi kameny. Jejich potravu tvoří larvy vodního hmyzu, náletový hmyz, řasy, detrit a případně semena. Tření probíhá podle nadmořské výšky lokality (která má vliv na teplotu vody) od dubna do července.

Jelec jesen se vyskytuje v tekoucích vodách a vzácněji stojatých vodách (např. Nové Mlýny). Nejhojnější je asi na hranici parmového a cejnového pásma. Dobré stavy jsou pouze na j. Moravě, zejména na Dyji. V Čechách se vyskytuje místy v Polabí a vlivem zarybňovacího projektu se uchytil v některých řekách na jihu Čech, např. v Otavě a Vltavě. Jesen preferuje mírně proudící řeky spíše nížinného charakteru a rozhodně nezasahuje tak vysoko do lipanového pásma jako třeba jelec tloušť. Má sklony vytvářet hejna. V potravě převládají larvy hmyzu a náletový hmyz, zjara jikry ryb, někdy potěr, významná je i rostlinná složka. Tře se v dubnu a květnu.

Provedená opatření lze dle žadatelem předložené projektové dokumentace považovat za protipovodňovou ochranu zastavěného území. Provedení výše popsaných opatření, která mají charakter běžné údržby, má tak být preventivním zásahem, kterým má být předcházeno vzniku závažných škod na různých typech majetků. Dle předložené dokumentace se jedná o údržbu upravené části vodního toku (evidovaného vodního díla), kterou je povinen správce vodního toku v souladu se zákonem č. 54/2001 Sb., o vodách, v platném znění (dále též „zákon o vodách“), řádně provádět. Dle ustanovení § 83 písm. m) zákona o vodách je správce toku povinen odstraňovat škody na korytech vodních toků, zejména zabezpečovat kritická místa pro případ povodně a obnovovat průtočný profil koryta vodních toků. Předmětná část toku se nachází v zastavěném území obce v těsné blízkosti trvale osídlených nemovitostí. Povinnost zajistit řádné fungování vodního díla vyplývá rovněž z ustanovení § 59 odst. 1 písm. b) a j) zákona o vodách. Dle uvedených ustanovení zákona je vlastník vodního díla povinen dodržovat podmínky a povinnosti, tj. udržovat vodní dílo v řádném stavu tak, aby nedocházelo k ohrožování bezpečnosti osob, majetku a jiných chráněných zájmů. Ve výše uvedeném (v naplňování zmíněných ustanovení vodního zákona) shledává žadatel jiný **veřejný zájem, kterým je zejména předcházení škodám na majetku ve správě Povodí Labe, s. p., ale i na jiných majetcích, především na nemovitostech přiléhajících k vodnímu toku (dílu).**

Krajský úřad se ztotožňuje s názorem žadatele. Jak vyplývá z ustanovení § 56 odst. 2 zákona o ochraně přírody, tak i z § 59 odst. 1 zákona o vodách, lze v zajištění plné funkčnosti vodního díla shledat zcela jednoznačně veřejný zájem, kterým **je v daném případě především zájem na prevenci vzniku závažných škod na různých typech majetků**, ale do jisté míry i zájem **veřejné bezpečnosti a veřejného zdraví**, k jejichž ohrožením by mohlo dojít v případě destrukce stávající úpravy vodního toku.

Krajský úřad v daném případě dospěl k závěru, že **jiný veřejný zájem převažuje nad zájmem ochrany přírody**. Dle krajského úřadu existuje pro toto tvrzení hned několik důvodů. Prvním z těchto důvodů je fakt, že předmětný záměr má charakter běžné údržby a nejedná se tedy o novou stavbu, kterou by byly zásadně měněny charakteristiky vodního toku a tím i abiotické podmínky výše uvedených druhů. Druhým důvodem je fakt, že předmětný záměr je situován do zastavěné části obce, kde musí být na rozdíl od volné krajiny prioritou zajištění bezproblémového převedení průtoků přes toto území, a to i zvýšených. Neprovedením daného záměru by pravděpodobně došlo k zhoršení hydrologické situace v daném úseku, což by mohlo v krajním případě vést k vyběření vodního toku mimo koryto, což by následně vedlo k ohrožení okolních nemovitostí. Vyběření vodního toku v daném místě by tudíž vedlo k řádově větším škodám na majetku, než jak by tomu bylo mimo zastavěné území, což obdobně platí i o míře ohrožení bezpečnosti a zdraví osob. Dalším argumentem, pro který v daném případě převažuje jiný veřejný zájem nad zájmem ochrany přírody je závěr, k němuž dospěla v odborném stanovisku AOPK. Dle odborného názoru agentury lze přijmout opatření (organizační i technická) k eliminaci negativního dopadu na populace předmětných zvláště chráněných druhů. Provedení těchto opatření bylo stanoveno podmínkami rozhodnutí.

Krajskému úřadu byl předložen záměr v jediné variantě. Dle tvrzení Povodí Labe, s. p., uvedeného v žádosti, není jiný než stavební zásah možný. Účastníci řízení nepředložili krajskému úřadu v průběhu řízení žádné jiné variantní řešení. Předložené řešení je dle krajského úřadu s ohledem na stanovisko AOPK akceptovatelné, avšak pouze v případě, že budou provedena všechna zmírňující opatření navržená AOPK. V tomto ohledu lze považovat předloženou variantu, za variantu jedinou možnou, zohledňující zájmy ochrany přírody, a **tedy i variantu nejuspokojivější.**

Na základě obdržených podkladů AOPK soudí, že hlavní nepříznivé vlivy na místní populace zvláště chráněných druhů ryb nastanou v době provádění prací v korytě řeky. Podle studie provedené v CHKO Beskydy, jejíž výsledky nebyly však ještě opublikovány, dochází při pojezdu těžké techniky v korytě toku a při zemních pracích tamtéž k usmrcení zde přítomných jedinců ryb bez rozdílu druhu. Výzkumem bylo zjištěno, že množství zabitých jedinců se pohybuje od 20% do 80% výchozího stavu. Vlastní oprava stávajícího opevnění však nebude mít na místní ryby podle názoru AOPK zásadní negativní vliv. Z výše uvedeného důvodu AOPK navrhla k omezení usmrcování ryb při pojezdu techniky provést jejich odlov a tento odlov případně opakovat v případě dlouhodobějšího přerušení prací. S ohledem na závěry, ke kterým dospěla ve svém stanovisku AOPK, je možné konstatovat, že i po provedení záměru bude populace vranky obecné (jediný „evropský“ druh) **zachována ve stavu příznivém z pohledu ochrany přírody.** Toto platí i obecně i pro další zvláště chráněné druhy, a to zejména z důvodu, že záměrem bude přímo dotčena pouze poměrně malá část vodního toku (200 metrů). Provedením záchranného transferu podstatných částí populací předmětných druhů se předejde jejich přímému ohrožení a po provedení záměru budou vráceni odlovení jedinci zpět v místě odlovu. U jedinců, kteří odloveni nebudou, nebo do řešeného úseku připlují později, lze předpokládat, že v době zahájení prací tuto část vodního toku opustí (jedná se o druhy s dobrými migračními schopnostmi). Pro výše uvedené lze předpokládat, že **populace všech předmětných druhů budou zachovány ve stavu příznivém z hlediska ochrany, případně, že nebude ohroženo dosažení tohoto stavu.**

K podmínkám uvedeným ve výroku rozhodnutí:

Všechny podmínky uvedené ve výroku tohoto rozhodnutí vycházejí z výše uvedeného stanoviska AOPK. Všichni účastníci byli opatřeni krajského úřadu č. j. 23033/2018/OŽPZ/Si seznámení s návrhem podmínek a žádný z nich neuplatnil k tomuto návrhu své připomínky.

Dle AOPK je nezbytně nutné před prováděním prací provést záchranný odlov ryb. Odlov by se měl rovněž provést před každým novým zásahem do koryta řeky, pokud budou od sebe časově odděleny v řádu týdnů. Odlov by tedy měl být podle AOPK proveden před tím, než se zámkově ohradí dotčená část břehu, než bude vyhlouben kanál při pravém břehu a též před zahrnutím tohoto kanálu. Každý odlov je nutné provést opakovaně – při jednom projití se nepodaří odlovit všechny ryby, zvláště v případě vraneček, které se mohou, když se dostanou do vlivu elektrického pole, vzpříčit rozevřenými skřelemi v úkrytu pod kameny.

Dle AOPK může být problém kam s odlovenými rybami. Vzhledem k tomu, že řeka bývá obvykle nasycena jedinci daného druhu v závislosti na její úživnosti a na nabídce úkrytových možností, umístěním odlovených jedinců do jiných úseků řeky tak dojde ke stresování místní dílčí populace nově přidanými jedinci. Jako možné alternativní řešení AOPK navrhla umístění ryb do rybochovného zařízení (sádka apod.) a jejich přemístění zpět ihned po skončení prací v korytě řeky.

Na základě těchto doporučení AOPK stanovil krajský úřad první až třetí podmínku rozhodnutí.

Podle AOPK je nežádoucí odběr kamenů pro opravu opevnění břehu přímo z koryta řeky, a to z důvodu snížení počtu stávajících úkrytů. Naopak jako žádoucí se AOPK jeví nepotřebné, vypadnuté zvláště velké kameny ponechat v korytě řeky. Také případné přebývající kameny přivezené z lomu na opravu opevnění by bylo vhodné dle AOPK umístit místo jejich odvozu

v korytě řeky a vylepšit tak úkrytové možnosti ryb. Toto doporučení AOPK se promítlo do čtvrté podmínky rozhodnutí.

Vzhledem k výskytu mihule potoční v sousedství dotčeného úseku koryta Divoké Orlice je dle AOPK zásadně důležité netěžit v rámci záměru jemnozrnné sedimenty a neodvážet je z lokality. Žádoucí je dále podle AOPK také provádět terénní úpravy v korytě (tj. ohrázování břehu, vyhloubení a opětovné zahrnutí kanálu) mimo období tření předmětných druhů ryb. Tato doporučení AOPK vedla krajský úřad ke stanovení páté a šesté podmínky.

Jelikož byly splněny všechny zákonem určené předpoklady, za kterých může orgán ochrany přírody výjimku dle § 56 zákona o ochraně přírody povolit, krajský úřad požadovanou výjimku podniku Povodí Labe, s. p., za stanovených podmínek povolil.

Účastníky řízení dle § 27 správního řádu jsou podnik Povodí Labe, s. p., a obec Klášterec nad Orlicí.

POUČENÍ:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat, v souladu s ustanovením § 81, § 82 a § 83 správního řádu do 15 dnů od jeho doručení, odvolání k Ministerstvu životního prostředí, prostřednictvím Krajského úřadu Pardubického kraje, odboru životního prostředí a zemědělství. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřipustné.

OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA

Ing. Josef Hejduk
vedoucí odboru

ROZDĚLOVNÍK:

Účastníci řízení nebo zmocněnci:

- Ing. Michal Mikyska, Slezská 725, 561 64 Jablonné nad Orlicí
- obec Klášterec nad Orlicí (DS)

Na vědomí:

- Městský úřad Žamberk, orgán ochrany přírody (DS)
- Městský úřad Žamberk, vodoprávní úřad (DS)
- Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát HK, oddělení ochrany přírody (DS)